

Mācībspēku atbalsta materiāls 5. nodaļai: ŪDENS APDRAUDĒJUMU IZPRATNE UN RĪCĪBA

**MĀCĪBU MODULIS 28: Dzīvības glābšanas
pamatprasmes ūdens katastrofu situācijās**

Autors: Denizli İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
(AFAD)/ VETREADY projekta partnerība

Projekta numurs: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

**Co-funded by
the European Union**

Finansē Eiropas Savienība. Tomēr paustais viedoklis un uzskati ir tikai autora(-u) viedokļi un viedokļi, un tie ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) viedokļus. Ne Eiropas Savienība, ne piešķirēja iestāde par tiem nav atbildīga.

Mācībspēku atbalsta materiāla pārskats

Šis izglītotāju atbalsta materiāls ir izstrādāts, lai papildinātu apmācību moduli „**Dzīvības glābšanas pamatprasmes ūdens katastrofu situācijās**”, sniedzot pielāgotas metodiskas un didaktiskas vadlīnijas, lai uzlabotu tā efektīvu īstenošanu.

Tā mērķis ir palīdzēt izglītotājiem:

- izprast šī moduļa **konkrētos pedagoģiskos mērķus**
- piemērot **atbilstošas mācību stratēģijas un rīkus**, lai iesaistītu profesionālās izglītības un apmācības, profesionālās tālākizglītības un apmācības un diasporas izglītojamos
- **veicināt galvenās aktivitātes**, sekmēt pārdomas un atbalstīt zināšanu saglabāšanu
- pielāgot apmācību **dažādiem formātiem** (klātienēs, tiešsaistēs, jauktas) un dažādām apmācāmo vajadzībām
- *Piezīme: Šī moduļa apguve un tam pievienotā testa izpilde dod tiesības saņemt profesionālās kompetences pilnveides apliecinājumu.*

Mācību moduļa mācību saturs

- Mācību moduļa mērķis
- Mācību moduļa sasniedzamie rezultāti
- Kas ir agrīnās brīdināšanas sistēma ūdens katastrofu riskiem?
- Galvenie jēdzieni un terminoloģija
- Tēmas svarīguma izpratne
- Kāpēc šis mācību modulis ir svarīgs
- Dabas katastrofas agrīno brīdināšanas sistēmu kontekstā ūdens katastrofu riskiem
- Plūdi
- Plūdi – kā atpazīt brīdinājumus?
- Stiprs lietus
- Stiprs lietus – kā atpazīt brīdinājumus?
- Apstājies un padomā
- Tehniskās / rūpnieciskās katastrofas ūdens katastrofu riska kontekstā
- Ķīmisko vielu noplūde upē plūdu laikā
- Kā atpazīt ķīmisko vielu noplūdes pazīmes upē plūdu laikā?
- Aizsprosta vai ūdens infrastruktūras bojājums
- Kā atpazīt aizsprosta vai ūdens infrastruktūras bojājuma pazīmes?
- Kā atpazīt aizsprosta vai ūdens infrastruktūras bojājuma pazīmes?
- Apstājies un padomā
- Bioloģiskas / ar veselību saistītas katastrofas agrīno brīdināšanas sistēmu kontekstā ūdens katastrofu riskiem
- Ūdens izraisītu slimību uzliesmojums (piesārņots dzeramais ūdens)
- Ūdens izraisītu slimību uzliesmojums (piesārņots dzeramais ūdens) – kā atpazīt brīdinājumus?
- Vektoru izplatītas slimības (pēc plūdiem)
- Vektoru izplatītas slimības (pēc plūdiem) – kā atpazīt brīdinājumus?
- Apstājies un padomā
- Iedvesmojoša rīcība un labās prakses piemēri
- Padziļinātai izpētei
- Avoti

Ieteicamās mācību metodes un rīki

- **1. metodes nosaukums: Debates**
- Šo metodi var izmantot 10., 23., 32. slaidā. Izmantojot šo metodi, mācībspēks mudina dalībniekus organizēt prāta vētru par tematu.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

- **2. metodes nosaukums: pieredze un video**
- Izmantojot šo metodi, dalībnieki gūst reālu pieredzi par katastrofām
- Piemēram, var parādīt un apspriest video par slikti izpildītu glābšanas operāciju.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

- **3. metodes nosaukums : klātienes mācības ar glābšanas aprīkojumu**
- Izmantojot šo metodi, dalībnieki apgūst prasmes izmantot glābšanas aprīkojumu klases vidē bez īsta plūdu vai ūdens glābšanas apmācības baseina utt.
- Glābšanas virves un glābšanas vestes ir būtiski ūdens glābšanas elementi, un apmācību to lietošanā apmācāmajiem var nodrošināt klases vidē.

Iesaistes veicināšanas padomi

- Pirms mācību kursa uzsākšanas lūdziet dalībniekus pastāstīt, vai viņi ir piedzīvojuši plūdu katastrofu un vai kāds viņiem tuvs cilvēks ir ticis skarts.
- Vadot apmācību un daloties pieredzē, vienmēr atcerieties, ka dalībnieki nav profesionāli glābēji un var būt emocionāli ievainojami.
- Apmācību laikā koncentrējieties uz izdzīvojušajiem un glābšanas operācijām, nevis uz tiem, kas gāja bojā vai tika zaudēti negadījumā.

Pielāgošanās stratēģijas

Šo mācību moduli būtu vēlams īstenot kombinētā formātā. Daļu apmācību ieteicams vadīt klātienē, izmantojot slaidus, savukārt sausās glābšanas paņēmienus būtu vēlams demonstrēt mācību telpā, izmantojot glābšanas vestes un glābšanas virves.

Klātienē

Izprast ūdens dinamiku un ar to saistītos riskus/apdraudējumus.

Grupās izglītojamie identificē brīdinājuma signālus un prezentē savus secinājumus.

Pasniedzējs vada kopējo diskusiju par informācijas pārbaudes metodēm.

Materiāli: PPT, projektors, glābšanas veste, glābšanas virve.

Tiešsaistē

Izglītojamajiem tiek parādīts koplietots ekrāns ar maldinoša video piemēru par pagātnes katastrofu.

Šajā modulī apgūstamās galvenās ESCO prasmes

- Apgūstamā ESCO transversālā prasme T.6.2. kategorijā: dzīves prasmes un kompetences
Vides prasmju un kompetenču piemērošana
- Piemērs:
- **Vai slīkstoši cilvēki var saukt pēc palīdzības, kliedzot?**
Uzskats, ka slīkstoši cilvēki kliedz, ir mīts — viņi *nespēj kliegt*, jo slīkst klusumā. Ja cilvēks spēj kliegt, tas nozīmē, ka viņš joprojām spēj elpot un *nav* slīkšanas akūtajā posmā.
- **Vai kāds, kas pabeidzis šo kursu, drīkst glābt cietušo ūdenī, izmantojot “wet rescue” tehniku?**
Absolūti nē — šis kurss ir informējošs **izpratnes līmeņa modulis**. Lai veiktu glābšanu straujtecēs ūdenī vai atklātā ūdenī ar fizisku kontaktu, nepieciešama **profesionāla praktiskā apmācība**, ko nodrošina tikai sertificēti instruktori, piemēram, **Rescue3 Europe**.
Šī moduļa mērķis nav iemācīt glābšanas tehnikas, bet gan attīstīt **izpratni, risku atpazīšanu un drošas rīcības prasmes**.
- Mērķis nav tikai uzskaitīt prasmes — bet parādīt, kā pasniedzējs mācību procesā var tās attīstīt un izcelt.

Mācību sasniegumu vērtēšanas atbalsts – kā pārbaudīt mācību sasniegumus

- Šī mācību moduļa beigās mācību dalībnieki aizpilda 10 jautājumu testu ar atbilžu variantiem, kas izstrādāts, lai novērtētu viņu izpratni par sesijā apgūtajiem galvenajiem jēdzieniem.

Papildu vērtēšanas stratēģijas

- **Izejas bilete:**
Pēc mācībām katrs dalībnieks kolēģiem prezentē vienu nepareizu priekšstatu, kas viņam iepriekš bija par plūdiem vai glābšanu plūdu laikā.
- **Ātra faktu pārbaudes vingrinājums:**
Ūdens līmenis paaugstinās par 10 cm stundā, Jūsu rīcībā ir glābšanas laiva ar 10 cilvēku ietilpību, bet uz 100 cm augstas betona platformas joprojām gaida 30 cilvēki. Plūdi ir pakāpeniski, bet cilvēki kļūst nervozi par novēlotu evakuāciju.
Kāda ir jūsu nākamā rīcība?

Papildus resursi

-Glābšanas mēģinājums Turkijā// <https://www.youtube.com/watch?v=jXeOzd3Ojo8>

-Boskaslas plūdi 2004. gadā// <https://www.youtube.com/watch?v=vmJCYVCF9H4>

Tūkstošiem bezpajumtnieku Turcijas plūdus// <https://www.youtube.com/watch?v=IHNqa7MoMhl&t=3s>

-Risky SwiftWater glābšana// <https://www.youtube.com/watch?v=LSHVMujmNIQ>

-SwiftWter glābšanas apmācība// <https://www.youtube.com/watch?v=ETqe8qEidZU>

Avoti

- Li, Y., Wang, Y., & Gong, J. (2025). An integrated metric for rapid and equitable emergency rescue during urban flash flooding events. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 118, 105209.
- Afridi, A., Minallah, N., Sami, I., Allah, M., Ali, Z., & Ullah, S. (2019, December). Flood rescue operations using artificially intelligent UAVs. In *2019 15th International Conference on Emerging Technologies (ICET)* (pp. 1-5). IEEE.
- Hasan, M. M., Rahman, M. A., Sedigh, A., Khasanah, A. U., Asyhari, A. T., Tao, H., & Bakar, S. A. (2021). Search and rescue operation in flooded areas: A survey on emerging sensor networking-enabled IoT-oriented technologies and applications. *Cognitive Systems Research*, 67, 104-123.
- Matsuki, A., & Hatayama, M. (2024). Proposal of rescue strategies and evaluation of their effectiveness in long-term flooded areas considering the effect of drainage processing. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 104, 104358.
- Rescue3/Europe (<https://www.rescue3europe.com/>)
- <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5faa9ca5e90e0730666d4162/frco-november-2019a.pdf>
- Klemas, V. (2015). Remote sensing of floods and flood-prone areas: An overview. *Journal of Coastal Research*, 31(4), 1005-1013.
- <https://www.afad.gov.tr/afadem/sel>
- Munawar, H. S., Hammad, A. W., Ullah, F., & Ali, T. H. (2019, December). After the flood: A novel application of image processing and machine learning for post-flood disaster management. In *2nd International Conference on Sustainable Development in Civil Engineering (ICSDC 2019)*. MUET, Pakistan.
- IPA Flood Rescue with Boat(FRB) Module (<https://msb.gov.ba/PDF/press01042016.pdf>)
- (<https://www.ipaff.eu/>)
- Alam, M. J. B., & Zakaria, M. (2002). Design and construction of roads in flood affected areas. *Engineering concerns of flood*, 99, 91-99.
- Chou, S. Y., & Chen, D. (2013). Emergent disaster rescue methods and prevention management. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 22(3), 265-277.

PARTNERİBA

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/lv>

<https://vonhope.is/>

**Lai vērtīga un iedvesmojoša mācīšanās ar VET-READY
5. nodaļu «ŪDENS APDRAUDĒJUMU IZPRATNE UN RĪCĪBA»
un 28. mācību moduli «Dzīvības glābšanas pamatprasmes ūdens
katastrofu situācijās»!**

SEKO MUMS

<https://vetready.eu/>